

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการใช้หญ้าแฝกของเกษตรกรชาวไทยภูเขาในพื้นที่

อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

โดย นายบรรณรัตน์ เก่งกลกิจ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วัน/เดือน/ปีที่สอบถาม .....

แบบสอบถามเลขที่ .....

ชื่อ-สกุล ผู้ให้ข้อมูล ..... เพา

บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านบุคคล และลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ   ( ) ชาย   ( ) หญิง
2. อายุ ..... ปี (นับอายุเต็ม)
3. ระดับการศึกษาสูงสุด
( ) ไม่ได้เรียนหนังสือ   ( ) เรียนจบชั้น (ระบุ) .....
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว ..... คน
5. แรงงานในการทำการเกษตร ..... คน
- 6.ฐานะทางสังคม .....
7. สภาพของครอบครัว/ครัวเรือน(จากการสังเกต)
( ) ยากจน .....
- ( ) ปานกลาง   ( ) รวย
8. จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร
( ) พื้นที่เป็นของตนเองทั้งหมด
( ) พื้นที่เช่าผู้อื่นทั้งหมด
( ) พื้นที่เป็นของตนเองบางส่วนและเช่าเพิ่มเติม
( ) พื้นที่ที่เข้าไปทำประโยชน์โดยไม่ต้องเช่า (ทำฟรี)
( ) พื้นที่เป็นของตนเองบางส่วนและเข้าไปทำประโยชน์โดยไม่ต้องเช่า (ทำฟรี)
( ) อื่นๆ (ระบุ).....

9. มีเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินหรือไม่ (บริเวณที่ปลูกหญ้าแฝก)

( ) ไม่มี ( ) มี ระบุเอกสารสิทธิ .....

10. จำนวนกิจกรรมทางการเกษตรที่ทำในรอบปีที่ผ่านมา คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ทำนา ( ) ทำไร่ (ระบุ) .....

( ) ไม้ผล (ระบุ) ..... ( ) พืชผัก (ระบุ) .....

( ) เลี้ยงสัตว์ (ระบุ) ..... ( ) ประมง (ระบุ) .....

11. ในรอบปีที่ผ่านมาครอบครัวของท่านมีรายได้จากด้านใดเป็นจำนวนเท่าไร(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) การปลูกข้าว คิดเป็นเงินประมาณ .....บาท/ปี

( ) การปลูกพืชไร่ คิดเป็นเงินประมาณ .....บาท/ปี

( ) การปลูกพืชสวน คิดเป็นเงินประมาณ .....บาท/ปี

( ) การเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นเงินประมาณ .....บาท/ปี

( ) รับราชการ คิดเป็นเงินประมาณ .....บาท/ปี

( ) ค้าขาย คิดเป็นเงินประมาณ .....บาท/ปี

( ) ประมง คิดเป็นเงินประมาณ .....บาท/ปี

( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

คิดเป็นเงินประมาณ .....บาท/ปี

รวมรายได้ทั้งสิ้น .....บาท/ปี

12. ลักษณะการใช้พื้นที่ทำการเกษตร

( ) ใช้พื้นที่แบบถาวรไม่เคลื่อนย้าย ( ) หมุนเวียน 3-5 ปี

( ) หมุนเวียน 5-7 ปี ( ) หมุนเวียน 7 ปีขึ้นไป

ท่านมีวิธีกำจัดวัชพืชในแปลงปลูกพืชอย่างไร(บริเวณปลูกหญ้าแฝก) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

( ) ใช้แรงงานคนขุด-ถอน แล้วกลบ ( ) ตัด ฟัน โคน ถาง แล้วเผา

( ) ใช้รถแทรกเตอร์ไถพรวนกลบ ( ) ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

( ) อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝกของเกษตรกร

2.1 ท่านปลูกหญ้าแฝกมาแล้ว ..... ปี จำนวน .....ไร่/คัน

2.2 ปัจจุบันมีหญ้าแฝกเหลืออยู่เท่าไร

( ) ไม่มีเหลือเลย เพราะ .....

( ) มีเหลืออยู่จำนวน .....ไร่ เหลือน้อยกว่าเดิมเพราะ.....

2.3 ผู้ที่มีอิทธิพลในการแนะนำให้ท่านตัดสินใจในการปลูกหญ้าแฝก

- ( ) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของ ..... ( ) เพื่อนบ้าน
( ) สื่อ/สิ่งพิมพ์ ..... ( ) ตัวเกษตรกรเอง

2.4 ท่านมีเหตุผลในการปลูกหญ้าแฝกอย่างไร

- ( ) เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ ( ) แปลงสาริต ของ .....
( ) ปลูกรอบสระ/แหล่งน้ำ ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

2.5 ท่านหรือสมาชิกในครอบครัว เคยเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ก่อนปลูกหรือไม่

- ( ) ไม่เคย ( ) เคย จำนวน ..... ครั้ง

2.6 ความถี่ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการปลูกหญ้าแฝก เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำจากแหล่งต่างๆ ในรอบเดือนที่ผ่านมาโดยประมาณ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แหล่งข่าวสาร	ระดับความถี่			
	5-6 ครั้ง/เดือน	3-4 ครั้ง/เดือน	1-2 ครั้ง/เดือน	ไม่มีเลย
สื่อบุคคล				
1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ				
2. เพื่อนบ้าน				
สื่อมวลชน				
3. หนังสือพิมพ์				
4. วิทยุกระจายเสียง				
5. โทรทัศน์				
6. เอกสารคำแนะนำ				

2.7 ท่านเคยปฏิบัติเมื่อหญ้าแฝกที่ท่านปลูกตายท่านได้ปลูกซ่อมแซมหรือไม่

- ( ) ปฏิบัติ ( ) ไม่ปฏิบัติ เพราะ .....

2.8 ท่านเคยปฏิบัติตามคำแนะนำ โดยการตัด แต่งใบหญ้าแฝกหลังจากหญ้าแฝกตั้งตัวดีแล้วหรือไม่

- ( ) ปฏิบัติ ( ) ไม่ปฏิบัติ เพราะ .....

2.9 ท่านเตรียมพันธุ์หญ้าแฝกที่ใช้ในการปลูกอย่างไร

- ( ) เตรียมพันธุ์หญ้าแฝกด้วยตนเอง
( ) ได้รับการสนับสนุนมาจาก .....

2.10 ท่านมีการเตรียมพื้นที่ในการปลูกหญ้าแฝกอย่างไร

- ( ) เตรียมพื้นที่ด้วยตนเอง
 ( ) มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐมาช่วยในการเตรียมพื้นที่ในการวัดระดับ

2.11 ท่านได้ปฏิบัติโดยใช้ประโยชน์จากต้นและใบหญ้าแฝก เช่น มุงหลังคา คลุมแปลงปลูกพืช ทำปุ๋ยหมัก หรืออื่นๆ หรือไม่

- ( ) ปฏิบัติ (ระบุ) .....
 ( ) ไม่ปฏิบัติ เพราะ (ระบุ) .....

2.12 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ในการนำหญ้าแฝกมาปลูกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- ( ) เห็นด้วยมาก ( ) เห็นด้วยปานกลาง ( ) ไม่เห็นด้วย เพราะ .....

2.13 ท่านมีแนวความคิดเกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ในอนาคตอย่างไร

- ( ) จะรักษาพื้นที่ปลูกหญ้าแฝกที่มีอยู่เดิมให้คงทนถาวร

เหตุผลเพราะ .....

- ( ) จะขยายพื้นที่ปลูกหญ้าแฝกเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

เหตุผลเพราะ .....

- ( ) จะลดพื้นที่ปลูกหญ้าแฝกลงจากเดิม

เหตุผลเพราะ .....

- ( ) ปลดทิ้งพื้นที่ปลูกหญ้าแฝก

เหตุผลเพราะ .....

- ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

26. ท่านคิดว่าท่านประสบความสำเร็จในการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำหรือไม่

- ( ) ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะ .....

- ( ) ประสบความสำเร็จ เพราะ .....

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรชาวเขา เกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ลำดับที่	เนื้อหาคำถาม	ถูก	ผิด
1	หญ้าแฝกควรปลูกในพื้นที่ที่มีความลาดชันและมีการชะล้างพังทลายของดิน		
2	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นวิธีที่ง่ายในการปฏิบัติและเกษตรกรสามารถดำเนินการเองได้		
3	การปลูกหญ้าแฝกควรปลูกแถวเดี่ยวระยะห่างระหว่างต้น 5-10 ซม.		
4	ระยะเวลาในการปลูกหญ้าแฝกที่เหมาะสมคือช่วงต้นฤดูฝนเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน		
5	หลังจากปลูกหญ้าแฝกถ้าหากมีต้นหญ้าแฝกตายไม่จำเป็นต้องปลูกซ่อมใหม่		
6	การตัดใบหญ้าแฝกหลังจากต้นหญ้าแฝกตั้งตัวดีแล้วเพื่อเร่งให้หญ้าแฝกแตกหน่อและเร่งกอแฝกให้ชิดติดกันเร็วขึ้น		
7	การขยายพันธุ์หญ้าแฝกเกษตรกรสามารถขยายพันธุ์ได้เองจากหญ้าแฝกที่ปลูกอยู่เดิม		
8	เมื่อปลูกหญ้าแฝกสามารถใช้สารเคมีกำจัดหญ้าวัชพืชได้โดยไม่มีผลต่อหญ้าแฝก		
9	หากปล่อยหญ้าแฝกทิ้งไว้ตามธรรมชาติคินานๆ หญ้าแฝกจะขยายพันธุ์ลูกตามกลายเป็นวัชพืชอย่างหนึ่ง		
10	การปลูกหญ้าแฝกในดินที่เสื่อมโทรมควรใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก รองก้นหลุม		
11	ใบหญ้าแฝกที่ถูกตัดออกนำมาคลุมดินสามารถใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินเพิ่มความชุ่มชื้นในดินให้อยู่นานยิ่งขึ้น		
12	รากของหญ้าแฝกจะยาวหยั่งลึกลงไปดิน ช่วยเกาะยึดดินและรักษาความชุ่มชื้นในดิน และไม่ทำอันตรายต่อพืชที่ปลูก		
13	ต้นและใบหญ้าแฝกที่มีอายุ 1 ปีขึ้นไปสามารถนำไปใช้เป็นวัสดุปลูกหลังคาหรือทำฝายบ้านได้อย่างดี		
14	ใบ ต้น ราก ของหญ้าแฝกสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างในงานประดิษฐ์ ศิลปหัตถกรรม อุตสาหกรรม และอื่นๆ เช่น ทำตะกร้า ภาชนะต่างๆ ไม้อัดสังเคราะห์ วัสดุเพาะเห็ด ปุ๋ยหมัก เป็นต้น		

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวเขา เกี่ยวกับการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ปัญหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหญ้าแฝก ในเรื่อง(การเตรียมพื้นที่-การทำแนวระดับ การอนุรักษ์ดินและน้ำ การเลือกพันธุ์ปลูก ฯลฯ)

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

ปัญหาด้านการปลูกหญ้าแฝก (การขยายพันธุ์หญ้าแฝก วิธีการปลูก การเตรียมดินปลูก ฯลฯ)

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

ปัญหาด้านการดูแลรักษาหญ้าแฝก (การปลูกซ่อม การตัดแต่งใบ ไฟป่า สารเคมี ฯลฯ)

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก (การใช้ประโยชน์ในครัวเรือนจาก ต้น ใบ ราก งานประดิษฐ์ต่างๆ ฯลฯ)

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

ปัญหาด้านการแนะนำจากเจ้าหน้าที่ (ภาครัฐ/เอกชน)

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

อื่นๆ (ระบุ)

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

.....ข้อเสนอแนะ .....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายบรรณรัตน์ เก่งกลกิจ

วัน เดือน ปีเกิด 1 มิถุนายน 2505

ประวัติการศึกษา

สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศึกษา พืช-ไร่นา) สถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาคณะเกษตรศาสตร์บางพระ ปีการศึกษา 2529

ประสบการณ์ในการทำงาน

นักวิชาการเกษตร 5 ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
กองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม